

บันทึก

เรื่อง กระทรวงมหาดไทยหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๕

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งมาโดยหนังสือที่ ฎ. ๓๗๓๙/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า กรมราชทัณฑ์มีความสงสัยในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ คือนักโทษผู้หนึ่งได้เรียบเรียงสมุดคู่มือเกี่ยวกับการเพาะปลูกขึ้นเล่มหนึ่ง มีปัญหาว่าสมุดคู่มือเล่มนี้จะเป็นสมบัติของนักโทษผู้เรียบเรียงหรือจะตกเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล กรมราชทัณฑ์เห็นว่า ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ กับข้อ ๕๐ และ ๕๖^๑ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ ผลประดิษฐ์กรรมอันเกิดจากแรงงานของนักโทษซึ่งจะตกเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล จะต้องทำขึ้นตามคำสั่งของทางการเรือนจำเท่านั้น แต่นักโทษนั้นได้ทำขึ้นเป็นการส่วนตัวโดยชอบแล้ว ผลประดิษฐ์กรรมนั้นตกเป็นของนักโทษผู้นั้นเอง แต่กรมราชทัณฑ์เห็นว่า เป็นปัญหาสำคัญจึงหารือมายังคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (อนุกรรมการร่างกฎหมายชุดที่ ๓) ได้พิจารณาปัญหาเรื่องนี้ พร้อมด้วยผู้แทนกระทรวงมหาดไทยแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

(๑) ตามคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทยแจ้งว่า สมุดคู่มือในเรื่องนี้สำเร็จขึ้นด้วยแรงงานของนักโทษผู้เรียบเรียง ไม่ใช่งานที่นักโทษได้ทำขึ้นตามคำสั่งของทางการร่างกฎหมายจึงเห็นว่า สมุดคู่มือเล่มนี้ย่อมถือว่าเป็นสมบัติของนักโทษผู้เรียบเรียงขึ้น เพราะตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัตินั้น ผลประดิษฐ์กรรมซึ่งเกิดจากแรงงานของนักโทษจะตกเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลก็ต่อเมื่อได้ทำขึ้นตามคำสั่งของทางการเรือนจำ กรมการร่างกฎหมายมีความเห็นพ้องด้วย ความเห็นของกรมราชทัณฑ์ดังที่แจ้งมานั้น

(๒) อนึ่ง ควรระลึกว่าการเรียบเรียงสมุดหนังสือย่อมทำให้เกิดลิขสิทธิ์อันเป็นสิทธิอย่างหนึ่งในทางแพ่ง ผู้ที่เป็นนักโทษย่อมไม่ขาดสิทธิในทางแพ่ง ฉะนั้นนักโทษก็ย่อมมีสิทธิในหนังสือที่ตนเรียบเรียงขึ้นได้ ตามความในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม

ส่งพร้อมกับหนังสือที่ ๑๔๗๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๕

^๑ มาตรา ๒๒ นักโทษเด็ดขาดต้องทำงานตามคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ

ข้อ ๕๐ งานที่จัดให้นักโทษเด็ดขาดทำให้อำนาจถึงข้อต่อไปนี้ คือ

๑. ล

๑. ล

ข้อ ๕๖ บรรดาผลประดิษฐ์กรรมและประโยชน์อันเกิดจากการงานของผู้ต้องขังตกเป็นทรัพย์สินของรัฐบาลทั้งสิ้น

พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๕ บัญญัติว่า ภายในบังคับแห่งพระราชบัญญัตินี้ผู้ประพันธ์วรรณกรรมและศิลปกรรม มีสิทธิจะได้รับลิขสิทธิ์ ฯลฯ และมาตรา ๑๒ (ค) บัญญัติว่า ถ้ามิได้มีข้อสัญญาเป็นอย่างอื่น ลิขสิทธิ์แห่งวรรณกรรมหรือศิลปกรรมจะตกเป็นของรัฐบาลต่อเมื่อได้ทำขึ้นหรือโฆษณาโดยหรือในคำสั่ง หรือความควบคุมของรัฐบาล.

(นายเดือน บุนนาค)
เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๕๕